

Kristov Namjesnik Isusovcima

Ljubljenom Sinu

V L A D I M I R U L E D O C H O W S K I

Generalu Družbe Isusove

P i j o P a p a X I I .

L J U B L J E N I S I N E !

Mir i apostolski blagoslov!

Predobro znaš, kako nam je draga i koliko cijenimo Ignacijevu obitelj, koju Ti brižljivo i mudro upravljaš već dvadeset i pet godina. Ne će Te stoga čuditi, da pri četvrtoj stoljetnici, otako je naš Predšasnik besmrtno uspomene Pavao III. potvrdio i apostolskom vlašću ustanovio Družbu Isusovu svojim apostolskim pismom »Regimini militantis Ecclesiae«, želimo i Mi pridružiti se vašoj radosti i vašoj stoljetnoj proslavi. Izgleda doduše, da ovo vrijeme kušnje i općenitih patnja zasjenjuje velom turobnosti tu radosnu obljetnicu. Ali to ipak ne priječi, da se radi nje uzraduje cijela Crkva, kojoj je u tom dugom nizu godina vaša Družba bezbrojnim i sjajnim pothvatima iskazala velike usluge. I ta divna djela želimo danas barem u nekoliko crta i kratko dozvati u pamet. Ne samo da bi Sebe i vas osokolili, nego da bi i vi svi, spominjući se sa zahvalnošću slavni djela, što ih Božja providnost izvrši u ta četiri stoljeća po vama i po vašim Ocima, iskazali najživlju zahvalnost Božjoj dobroti i ujedno se napunili pouzdanom vjerom u daljnje uspjehe s vazda novim silama na veću slavu Božju i na spas duša.

T e š k a su bez sumje bila v r e m e n a, kad se vaš Zakonodavac i Otac pojavio u svijetu. S jedne strane strastveno oduševljenje za ideje i kulturu starih pogana o j a č a l o je i z a n o s i l o ljude toliko, da su često počeli prezirati kršćansku nauku, kao nešto niže, ili su je prevrtali i kvarili stiskajući je u uske granice ljudskog razuma. A međutim mnogi, često puta također i oni, koji bi imali biti za uzor drugima, padoše u čudorednu mlakost pa čak i u otvorene izgrede i čudoredni razvrat. Nije dakle čudo, da je izgledalo, te će oluja pobune, što se uzdigla na sjeveru stresti i rasklimati i same temelje Crkve. Jer kad je bila uništena dužna poslušnost prema crkvenoj vlasti i prema samom rimskom Prvosvećeniku,

nikakvo čudo, da su se toliki narodi i države odijelili od jedinstva Crkve i žalosno zalutali na put zablude.

I kad su svi poštteni ljudi sa zaprepašćenjem gledali taj posvećenički intelektualni i društveni prekrat i kad se činilo, da sile službenika Božjih nedostaju, otvori se i na još jednoj drugoj strani novo polje teškog apostolskog rada: u beskrajnim krajevima na Istoku i na Zapadu, koje istom otkriše, mnoštvo urođeničkih naroda daleko od istine, što ju je naučavao Isus Krist, čekahu na dar Božanske milosti.

Ali u tim strašnim časovima ukaza se čudesni pojav: pričinio se, kao da je Isus Krist sam pohrlio, da spasi svoju prečistu Zaručnicu iz svih tih pogibelji, što su joj iznutra i izvana prijetile i udijeli joj čudnovatu duhovnu plodnost. Prekrasni cvjetovi svetosti počeoš nicati, pupati i širiti ugodni miomiris, pa je izgledalo, kao da se vrtu Crkve nasmiješilo novo proljeće. Muškarci i žene, čudesa kršćanskih kreposti, dižu moćne ustave proti bujici bezboštva, što provaljuje, žrtvuju se velikodušno za proširenje katoličke vjere. Okreću se prema narodima, što propadaju, pa ognjem propovijedanja i dubokom naukom u knjigama, a navlastito primjerom svetosti, povlače ih sa stramputica zablude i sretno upravljaju na pravi put.

Svima je poznato, da među tim Svecima, koji se međusobno razlikuju u sjaju kao zvijezda od zvijezde (I Kor. 15,41), zauzima slavno mjesto Ignacije de Loyola i da je Družba, koju je on osnovao, primila na se velik dio onih poteškoća. Spravom veli stoga naš neposredni Predšasnik blažene uspomene, da »povijest svjedoči, kako je katolički svijet smjesta osjetio pojačanje radi Ignacijevе pomoći, koja je došla u pravi čas, i teško bi bilo spomenuti sve one svakovrsne pothvate, što ih je Družba učinila na slavu Božju pod Ignacijevim vodstvom i upravom. Ljudi su promatrali kako njegovi drugovi neumorno i pobjedonosno pobijaju krivovjerničku pobunu, kako se trude posvuda oko obnove propalog čudoreda, kako obnavljaju rasklimanu stegu među svećenstvom, vode mnoge sve do vrhunca svetosti, trude se svim silama, da odgoje u u pobožnosti i pouče u znanosti mladež, da bi podigli uistinu kršćanske nove naraštaje, i kako međutim uspješno rade oko obraćenja nevjernika, da bi tako novim osvajanjima proširili kraljevstvo Isusa Krista. »(Apost. Pismo »Meditantibus nobis«).

Dopušteno je stoga ustvrditi, ne samo, da je Bog sam postavio Ignacija i njegovu Družbu, da se opru novim zabludama onoga vremena, kaošto je to učinio i u drugim sličnim prilikama sa drugim svecima, nego da su sljedbenici vašeg zakonoše i Oca boreći se neumorno kroz sva ova četiri stoljeća proti svakoj novoj zabludi, što bi iskrsnula, pružili snažnu pomoć Crkvi, čim bi se pojavila koja potreba, i postigli najspasonosnije plodove.

I baš te obilne plodove svakog dobra želimo u sažetim i kratkim potezima ovdje osvježiti i na njima vam čestitati.

Ponajprije želimo izraziti najveće pohvale Ignacijanskoj ascezi. U vodstvu i izgrađivanju savjesti ona teži u prvom redu, »da bi sve i u svemu bio Krist« (Kol. 3,11) pa dosljedno upravlja sve kao prema zadnjoj sursi jedino prema uvijek većoj slavi Božjoj. I ta se asceza tumači članovima naše Družbe kao i svim onima, koji se brinu za svoj vječni spas obavljanjem Duhovnih vježbi, koje se tako sretno širi, prema zlatnoj knjžici, što ju je sastavio sv. Ignacije i koju je naš Predšasnik besmrtno uspomene Benedikt XIV. u svom apostolskom pismu »Quantum secessus« nazvao »uistinu divnom«. I doista! Koliko ljudi, utonuli u poslove i brige ovog smrtnog življenja tako, da nisu više marili za nebeske stvari, ili se zavedeni bijedno mamcima uživanja i strasti baciše u kaljužu pokvarenosti, osjetiše utjehu, da su sredili svoju savjest, da su se po oproštenju oslobodili nesnonog tereta svojih grijeha i našli nanovo vedrinu milosti i mira, čim su ušli u duhovne vježbe i jedva se malko sabrali, otrgnuše misli svoje od ove zemlje i upraviše ih prema nebu!

Kad nas zapadne sreća, da daleko od vanjskih briga, možemo da se udaljeni od vanjskih briga predamo nebeskoj mudrosti u sabranju duha, gdje zamire svaka buka zemaljskih skrbi, i uživamo radost, što smo se utonuli u sveta razmatranja i vječne utjehe, tad jasno osjećamo, kako su istinite one riječi, da ništa ne koristi čovjeku, »ako je zadobio i cio svijet, ako je pri tom upropastio dušu« (Mt. 16, 26); tada postaje jasno također i to, da sve ono, što nas udaljuje od vječne sreće ili barem ne vodi k njoj, nije ništa drugo do li »taština i patnja duha« (Crkv. 2,17). Pa stoga je naš neposredni Predšasnik Pio XI. i mogao u enciklici »Mens nostra« (1929.) usturditi, »da se u duhovnim vježbama bez ikakve sumnje nalazi neko posebno sredstvo vječnoga spasenja«. I jer je taj posebni način, što ga u toj stvari daje sv. Ignacije, de Loyola, bio tako izvrstan, udostojao se on odazvati se molbama biskupa pa proglašati Sveca apostolskim pismom »Summorum Pontificum« (1929.) nebeskim zaštitnikom svih duhovnih vježbi.

Neka stoga visoko cijene te vježbe svi članovi Ignacijeve obitelji. Neka im se u svoje vrijeme predaju svim žarom i najvećim marom i smatraju ih kolijevkom svoga Reda. Jer kad je njihov Zakonoša i Otac živio osamljen u molitvi i razmatranju u spilji u Manrezi, ukazala se njegovom prosvijetljenom duhu — kako veli pobožna predaja — Družba Isusova kao neka sveta vojska.

Ali članovi Družbe ne samo da se moraju sami vježbati s oduševljenom revnošću u tom vježbalištu duhovnog života, da bi postigli vlastito posvećenje, već se moraju — što uostalom već i čine — trsiti, koliko samo mogu, da bi što veći broj svećenika i svjetovnjaka iz svih staleža posjećivao u duhu prave pobožnosti i vjere Domove duhovnih vježba, što otvaraju vrata svima, koji se žele u njih zakloniti.

Pa kad Nam se baš pružila prilika, želimo vam i na jednoj drugoj stvari čestitati i očinski vas potaknuti.

Znamo, da se vaša Družba već od svog početka predala potpuno i uložila sve sile, da brani proti svim sofizmima i zabudama katoličku vjeru od svakog krnjenja, da vojuje za sveta prava svete Crkve i Rimskoga Pape i da širi kršćansku vjeru po svem svijetu preko svojih apostolskih sijača Božje riječi. Tko makar i letimice preleti vaše ljetopise, naći će u svakome od tih polja djelovanja u izobilju pothvate, koji su zavrijedili, da ih se upiše zlatnim slovima ne samo u spomenicu vašega Reda već i spomenknjigu same Katoličke Crkve.

I tu nam dolaze na pamet slavna imena svetaca, kakvi su bili Petar Kanizije i Robert Bellarmino, koje je Naš neposredni Predšasnik proglasio učiteljima Crkve i koji su mudrošću svojih govora i spisa pobijali nijekače katoličke nauke te omašnim knjigama razotkrivali istinu. Dolaze nam na pamet imena svetaca, koje zastupaju Petar Klaver, Ivan Franjo Regis, Franjo de Hieronimo, koji vatrenom revnošću i neumornim radom privedoše u Kristov ovčinjak skoro bezbrojne ljude, što ih poučiše u kršćanskom zakonu i posvetiše u sv. Krstu, ili ih barem privedoše natrag životu, koji je više u suglasju s katoličkom vjerom. A sjećamo se napokon i imena svetaca, kakvi su bili Franjo Borgia i Josip Pignatelli, ti revni evanđeoski poslanici i hrabri vojnici Kristovi, koji su razboritim marom uzgajali, izgrađivali, upravljali i upaljšivali vatrom Božanske ljubavi, dok su upravljali vašom redovničkom obitelji. A prema dalekim narodima — koje je veliko Ignacijevno srce apostolskom revnošću također obuhvaćalo već u vrijeme, kad je zasnivao prve obrise Reda — okreće se već u samim počecima Družbe na zapovijed Predšasnika Našega Pavla III. veliki duh slavnog Ignacijeva sina Franje Ksavera, da bi ih podložio slatkom Kristovu jarmu. Njega proglasiše Rimski Pape Naši Predšasnici apostolom Indije i zaštitnikom svih misija, a brojni članovi vaše Družbe, vijesnici Božje riječi slijedili su i stupaju u neprekinutom nizu njegovim tragom i predaju se posvuda neustrašivo apostolskom radu u Misijama. A ne manjkaju vam ni dični nizovi mučenika, koji u skoro svim krajevima svijeta proliše velikodušno svoju krv za Krista i zapečatiše time junačke pothvate, što ih izvedoše za proširenje i obranu svete vjere.

A ako su neprijatelji božanskoga Spasitelja i sv. Crkve s osobitom žestinom napadali vašu redovničku Družbu, to vam ne služi na sramotu već naprotiv na najveću čast. Jer tko se neopozivom vjernošću i radinom ljubavlju preda uistinu službi Krista, Gospodina našega, mora skoro nužno postati predmetom mržnje zlobnih ljudi. Sam je Spasitelj naš prorekao to svojim apostolima: »... radi imena mojega mrzit će vas svi narodi« (Mt 24, 9). »Kad bi vi bili od svijeta, svijet bi ljubio ono, što je njegovo; ali jer vi nijeste od vijeta, budući da sam vas ja izabrao iz svijeta, radi toga vas svijet mrzi« (Iv 15, 19). Toga radi naišli vi na bilo kakva progonstva, klevete i neprijateljstva, ne gubite nikada duha, već se sjetite onih velikih riječi: »Blaženi oni, koji trpe progonstvo po-

radi pravde, jer njima pripada kraljevstvo nebesko« (Mt 5, 10) i ustrajte s uvijek živim žarom u vašim svetim odlukama i radujte se iskreno, kao što su to činili apostoli, »jer ste bili počašćeni, da smijete trpjeti sramotu za Ime Isuovo« (Dj. Ap. 5,41).

Ne možemo prijeći šutke ni preko izvanrednih zasluga, koje si je vaša Družba kroz sva ova četiri prošla stoljeća stekla u pravom i mudrom odgoju mladeži. Vi zacijelo uvidate svu važnost tog djelovanja i znate, da o načinu i odgoju u školi ovisi ne samo sudbina države nego i same Crkve. Jer i građani kao i vjernici jesu onakvi, kakve ih je izgradio odgoj za mladih dana. Izrazujemo vam stoga zasluženu hvalu za skoro bezbrojne ustanove, koje ste otvorili za studij književnosti i znanosti. U njima vi modelirate i izgrađujete mladež u znanosti i kreposti kao meki vosak tako, da ne samo predstavlja živi ideal kršćanskog života, nego pobuđuje i najljepše nade za budućnost. I s hvalevrijednim nakanama pokazujete mladeži i pozivate je, da nasljeđuje primjere onih svetih mladića, koji su kao Alojzije Gonzaga, Ivan Berchmans, Stanko Kostka, sačuvali djevičanski ljiljan svoje čistoće u potpunoj bjelini i netaknutosti, okruživši ga trnjem pokore kao kakvom ogradom.

Ali vi se ne trudite samo oko odgoja mladih ljudi. Kako vam je vaš osnivač i Otac, predviđajući potrebe budućih vremena, preporučio u Ustanovama, vi ste u mnogim mjestima otvorili također i institute za više nauke i sveučilišta i izgrađujete u njima na veliku nadu Crkve pravo i sveto crkveni kler — kao što to izvrsno činite u tom našem Vječnom Gradu, upravo pred našim očima u Papinskom Sveučilištu Gregorijani i u institutima, koji su s njom povezani — a ujedno pripravljate svim marom građane svih staleža za službe, na koje će biti pozvani da ih vrše u javnom i privatnom životu. Odgoju, što ga vi pružate mladeži, od velike su pomoći ona vježbališta pobožnosti i kršćanskog apostolata, koja su poznata pod imenom Marijinih Kongregacija. One su kao pomoćne čete, organizirane u miroljubivim redovima pod stijegom Djevice Marije, koje čekaju spremne na svaku zapovijed Kristove Crkve.

Nastavite samo i nadalje s radinošću, koja vas resi, ostvarivati te svete pothvate i budite uvjereni, da im ne ćete nikada posvetiti dovoljno brige. Jer dokle god bude zemalja, gdje mladež mora polaziti u škole i ustanove, u kojim se zabluda pod lažnom maskom istine šalja u njihove duše i vrlo pokvarenosti bijedno rastače njihova srca, treba uložiti sve sile, da ni u jednom mjestu ne ponestane kuće zdravog odgoja i znanja, gdje bi se đacima pružala pouka ne samo u solidnoj znanosti, nego i u kršćanskoj kreposti.

A ne umorite se ni u ostvarivanju također i drugih djela ljubavi, vjere i pobožnosti. Vaši su vam Oci namrli sjajne primjere u svim pothvatima i u svim strukama. Podite vjerno, s ljubavlju i odlučno njihovim tragom i gledajte, da vam njihove kreposti i svetost njihova života bude poticaj, da zasnujete i ostvarite sve veće i veće pothvate.

Nova vremena, u kojima živimo, zahtijevaju zacijelo također i na polju duha nove osnove, diela i obrane, kojim bi se zgodno suprotstavili i pritekli u pomoć obnovljenim i sve većim potrebama našega vremena. Vi ste smioni i spremni na posao, pa ne zanemarite stoga te nove oblike, već se svim silama potrudite, da bi svi pronalasci modernog napretka postali dostojno i sve podesnije sredstvo, da se Kraljevstvo Isusa Krista učvrsti u svojim granicama i proširi izvan svojih međa. Ali gledajte, da vaš Institut, koji je Nama i vama tako mio, ostane uvijek onakav, kakav je bio dosada: da ga učvršćuje isti način uprave, da ga hrani isti duh, da vas prožima ono isto bezuvjetno poštovanje i ona ista spremnost potpune poslušnosti, koja vas tako tijesno i tako odlučno veže uz ovu Apostolsku Stolicu. No u tome vi zapravo ne trebate nikakva poticaja. Jer i sam je naš Predsasnik besmrtno uspomene Pio XI. apostolskim pismom »Paterna Caritas« (1933.) htio, da Družba Isusova ostane ušćuvana i netaknuta potvrdivši je nanovo svojom vlašću. A s druge strane vaš Red posjeduje karakteristično obilježje, koje nosi i predaja, što vam je namriješe vaši Oci, da svim nastojanjem nastojite sačuvati netaknutim i nepromjenjenim zakone i duh vaš, a da vas to ipak ne smete, da se upuštate u sva ljepša osvajanja.

A sada, preljubljeni Sine, da bi se sve ovo, što smo ti napisali u ovom našem pismu više na pohvalu nego na poticaj, iz dana u dan sve više ostvarilo, zazivamo svim žarom od Boga za vas nebesku pomoć. Nek vam bude na pomoći s neba, osobito u ovaj sretni dan, vaš Osnivač i Otac, ponosan radi takvih sinova, kao i sav nepregledni niz svetih redovnika, koji su mudrošću i krepošću svojom tako prodičili Ignacijevu obitelj i nek vam od Presvetoga Srca Isusova, prema kojemu nastojite hvalevrijednom revnošću, da proširite pobožnost i štovanje među osobama svih staleža, isprose obilje milosti i bogate plodove svetosti i uspjeha u apostolatu.

Pa da povećamo te plodove svetosti darom, što ga vadimo iz riznice sv. Crkve, za 27. dan slijedećeg mjeseca rujna, u koji pada vaše stoljetno slavlje, ili za koji drugi dan, u koji Poglavari vaše redovničke obitelji zažele slaviti tu svečanost, podijeljujemo od svega srca svima i svakome članu vašeg Reda i svim vjernim kršćanima, koji se budu ispovijedili i pričestili te posjetili koju crkvu Družbe Isusove, ili crkvu, koja je predana njoj na brigu, i pomole se u njoj na Našu nakanu da mogu zadobiti Potpuno Oproštenje.

A međutim kao zalog nebeskih darova i kao zalog naše očinske dobrohotnosti, podjeljujemo srcem punim ljubavi Apostolski Blagoslov Tebi, preljubljeni Sine, svim redovnicima Družbe Isusove i svim njihovim gojencima.

Dano u Rimu kod sv. Petra, 6. srpnja na osminu sv. Apostola Petra i Pavla, godine 1940., druge našega vladanja.

Pijo Papa XII.